

การวิจัยทางการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

การวิจัยทางการศึกษา

กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้
พัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษา

ความจำเป็นของการวิจัยในการพัฒนาการศึกษา

- ใช้เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจ
- ใช้ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษา
- ใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน

ปัญหาการวิจัยทางการบริหารการศึกษาที่ผ่านมา

- แยกส่วนกับงานประจำ
- ผู้วิจัยทำวิจัยตามประเด็นที่ตนเองสนใจ
- ผลการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่
- ขาดความร่วมมือระหว่างผู้ปฏิบัติกับนักวิจัย

ลักษณะของประเด็นวิจัยของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม

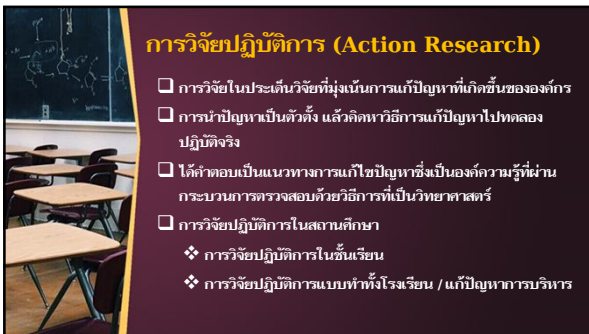
ผู้ทำงานระดับนโยบาย	ผู้ทำงานระดับปฏิบัติ (ผู้บริหาร คจว)	นักวิชาการ
เน้นการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบาย การวิเคราะห์นโยบาย การติดตามผลการใช้นโยบาย	เน้นการพัฒนาวัตกรรมหรือวิธีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน บรรลุมาตรฐาน	<ul style="list-style-type: none"> • เน้นการเสาะแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษา • การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่การปฏิบัติในวงกว้างต่อไป

การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

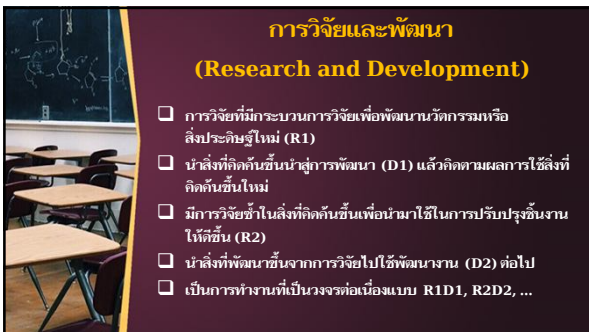
- การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา
- การแก้ปัญหาการจัดการศึกษา
- การสนับสนุนการจัดการศึกษา
- การพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ

การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

- การวิจัยในประเด็นวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขององค์กร
- การนำปัญหาเป็นตัวตั้ง แล้วคิดหาวิธีการแก้ปัญหาไปทดลองปฏิบัติจริง
- ได้คำตอบเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาคือเป็นองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบด้วยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์
- การวิจัยปฏิบัติการในสถานศึกษา
 - ❖ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - ❖ การวิจัยปฏิบัติการแบบทำทั้งโรงเรียน / แก้ปัญหาการบริหาร

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

- การวิจัยที่มีกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ (R1)
- นำสิ่งที่คิดค้นขึ้นเข้าสู่การพัฒนา (D1) แล้วคิดตามผลการใช้สิ่งที่คิดค้นขึ้นใหม่
- มีการวิจัยซ้ำในสิ่งที่คิดค้นขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงชิ้นงานให้ดีขึ้น (R2)
- นำสิ่งที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยไปใช้พัฒนางาน (D2) ต่อไป
- เป็นการทำงานที่เป็นวงจรต่อเนื่องแบบ R1D1, R2D2, ...

การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Research)

- การวิจัยที่ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ครู โรงเรียน ชุมชน
- การวิจัยสภาพปัญหาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ
- การวิจัยเพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น
- การวิจัยเพื่อกำหนดทางเลือกหรือแนวทางการสนองตอบความต้องการจำเป็น

การวิจัยประเมินผล (Evaluation Research)

- การวิจัยที่มุ่งตอบประเด็นคำถามวิจัยที่เป็นคำถามเชิงประเมินหรือคำถามเชิงคุณค่า
- การวิจัยที่ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือการจัดการศึกษาของประเทศ
- การวิจัยที่ผู้บริหารควรดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานปกติ เป็นการดำเนินงานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพหรือตามวงจร PDCA

การวิจัยสถาบัน (Institutional Research)

- การวิจัยที่มุ่งเน้นการวิจัยในประเทศที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาสถาบัน
- การวิจัยสถาบันของโรงเรียนเป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน หลักสูตร งบประมาณ อาคารสถานที่
- การทำวิจัยสถาบันของโรงเรียน เป็นการสร้างฐานข้อมูลที่จะช่วยในการวางแผนงาน

**การวิจัยนโยบาย
(Policy Research)**

- การวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์ต้นนโยบาย
- การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามนโยบาย
- การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบาย

**การวิจัยกับการพัฒนาการศึกษา
แต่ละระดับ**

การวิจัยนโยบายในสถานศึกษา

- การวิจัยของครู
 - การวิจัยกรณีศึกษา
 - การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- การวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา
 - การวิจัยปฏิบัติการ
 - การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
 - การวิจัยประเมินผล
 - การวิจัยนโยบาย

การวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- การวิจัยปฏิบัติการ
- การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
- การวิจัยประเมินผล
- การวิจัยนโยบาย

การวิจัยของโรงเรียน

เน้นที่การศึกษาความสำเร็จของการจัดการศึกษา
แบบองค์รวมที่ครอบคลุมทั้งคุณภาพของการบริหาร
จัดการ การพัฒนาบุคลากร ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้
การมีส่วนร่วมของชุมชน

การวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชุมชน
ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

การวิจัยของครู
เน้นการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ครบถ้วน ทั้งในด้านความเป็นคนเก่ง ดี มีสุข

การวิจัยของนักวิชาการ
เน้นการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ
สำหรับให้ผู้นำไปขยายผลต่อไป

การวิจัยของหน่วยงานระดับนโยบาย
เน้นการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย
โดยภาพรวมระดับประเทศ

**การวิจัยทางการบริหารการศึกษา
วิจัยอะไร?**

องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

- ❖ โครงสร้าง
- ❖ หลักสูตร
- ❖ กิจกรรมเสริม / กิจกรรมเฉพาะกิจ
- ❖ ครู อาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน บุคลากรที่เกี่ยวข้องชุมชน
- ❖ ผู้เรียน (ลักษณะของปัจจัยป้อน)
- ❖ การจัดการ
- ❖ ทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษา

**ประเด็นเพื่อกำหนดนโยบายหรือพัฒนาระบบ
การจัดการศึกษา (ต่อ)**

- ❖ การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการสอนแบบ
- ❖ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
- ❖ การติดตามสภาวะการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ป.6
- ❖ แนวโน้มของคุณลักษณะของปัจจัยป้อนด้านผู้เรียน
- ❖ การประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
- ❖ การวิเคราะห์ความพร้อมของสถานศึกษาด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้
- ❖ รูปแบบการจับบริษัภาคเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

**ประเด็นเพื่อกำหนดนโยบายหรือพัฒนาระบบ
การจัดการศึกษา**

- ❖ การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน
- ❖ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)
- ❖ การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร (การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร)
- ❖ การติดตามประเมินผลกระบวนการผลิต / ผลลัพธ์ของผู้เรียน
- ❖ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
- ❖ การศึกษาแนวโน้ม / ความต้องการ
- ❖ การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียน
- ❖ การติดตามผลการใช้นโยบาย

**ประเด็นเพื่อกำหนดนโยบายหรือพัฒนาระบบ
การจัดการศึกษา (ต่อ)**

- ❖ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการให้บริการ
- ❖ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาผู้เรียน
- ❖ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน
- ❖ การติดตามและประเมินผลหลักสูตร...
- ❖ การวิเคราะห์ภาระงานของครูอาจารย์

การตั้งโจทย์วิจัยอะไร?

ระดับของโจทย์ปัญหาวิจัย

ระดับที่ 1 โจทย์ปัญหาวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหาร
 ระดับที่ 2 โจทย์เกี่ยวกับการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา
 ระดับที่ 3 โจทย์เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหา

ลักษณะของโจทย์ปัญหาวิจัยที่ดี

1. สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
2. จำเป็น ชัดเจนดี มีคุณค่า
3. เป็นปัจจุบัน
4. อยู่ในวิสัยจะทำได้สำเร็จ

หลักการตั้งโจทย์วิจัย

1. อย่าตั้งโจทย์วิจัยที่เน้นแต่สภาพปัญหา
2. อย่าตั้งโจทย์วิจัยเพื่อเน้นแต่การตรวจสอบว่าปัญหานั้นเป็นจริงหรือไม่
3. ตั้งโจทย์วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ข้อค้นพบที่ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา
4. ตั้งโจทย์วิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาระบบ และกระบวนการบริหารจัดการ

บริบทของปัญหาวิจัย

- ปัญหาของใคร
- ปัญหาอะไร
- เกิดกับผู้เกี่ยวข้องกี่คน
- เกิดขึ้นบ่อยแค่ไหน (หลักฐาน?)
- มีหลักฐานชัดเจนเพียงใดว่าเป็นปัญหาจริง
- เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วนหรือไม่
- ผู้เกี่ยวข้องที่ต้องช่วยแก้ไขมีใครบ้าง

วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

- รู้สาเหตุหรือไม่ (หาข้อมูลหลักฐานแสดง)
- เคยแก้ไขอย่างไร (หาข้อมูลแสดง)
- ผลของการแก้ไขปัญหา (หาข้อมูลสนับสนุน อาจจัดกลุ่มเพื่อสะท้อนผล และแสดงหลักฐาน)

กำหนดวิธีแก้ไขปัญหาและจัดทำแผนพัฒนา

- วิธีการใหม่ที่จะใช้เป็นอย่างไ (แสดงผลประกอบการเลือกวิธีที่จะทดลองปฏิบัติ)
- อาจจัดกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเพื่อสะท้อนผลเกี่ยวกับวิธีใหม่
- จัดเตรียมสื่อ เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทดลอง
- จัดทำแผนการทดลอง (แผนปฏิบัติการ)
- กำหนดระยะเวลาที่จะทดลอง
- กำหนดแผนการเก็บข้อมูล

การกำหนดสิ่งทดลอง (Treatment)

- Treatment คืออะไร
- ลักษณะของ Treatment
 - มีลักษณะใหม่ หรือต่างไปจากเดิมอย่างไร
 - มีทฤษฎีสนับสนุนอย่างไร
 - เหมาะสมกับธรรมชาติและบริบทของสถานศึกษาอย่างไร

Research Design

- Research Method / Strategy
- Sampling Design
- Measurement Design
- Data Analysis Design

Measurement Design

- ❖ ประเภทของเครื่องมือ
- ❖ นิยามของตัวแปร
- ❖ การสร้างเครื่องมือ
- ❖ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- ❖ การออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล

Sampling Design

- ❖ Probability Sampling
- ❖ Non-Probability Sampling
- ❖ Case Selection

Data Analysis Design

- ❖ ประเภทของข้อมูล
 - ข้อมูลเชิงปริมาณ
 - ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- ❖ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
 - การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการทางสถิติ
 - การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การบรรยาย

ตัวอย่างประเด็นวิจัยและการออกแบบการวิจัย

การออกแบบ	การศึกษาระดับ สาขา/ปัญหา	การวิเคราะห์ สาเหตุของ ปัญหา	การพัฒนาวิธีการ แก้ปัญหา/การค้นพบ นวัตกรรม	การติดตาม ประเมินผล
การศึกษาระดับ การสำรวจ	✓	✓		✓
Action Research R&D			✓	